

**Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського**

**Питання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії 2015-2016 н.р.
8 клас**

177 балів

1. Уявіть себе дослідником європейської історії XVI ст. Проаналізуйте вплив Великих географічних відкриттів на економічну, політичну і соціальну історію країн Європи, народів Америки, Азії, Африки. Як змінився напрямок шляхів світової торгівлі та уявлення людей про Землю? **Завдання виконується в зошиті. Завдання не переписується, вказується лише його номер. (20 балів)**

2. Середньовічний хроніст Ричард Девізський образно називав міську комуну «склянкою народною пихи, страхом для королівства, згубою для духовенства». Прокоментуйте ці слова. Які підстави були в автора називати так середньовічне місто, що мало самоврядування? **Завдання виконується в зошиті. Завдання не переписується, вказується лише його номер. (20 балів)**

3. Проаналізуйте діяльність православних братств в Україні у XVI – першої половини XVII ст. Як їх вплив позначився на церковному житті та розвитку української культури цього часу. **Завдання виконується в зошиті. Завдання не переписується, вказується лише його номер. (20 балів)**

4. Уявіть себе учасником наукової конференції «Видатні діячі Київської Русі X – середини XII ст.». Вкажіть тему та тези своєї доповіді. **Завдання виконується в зошиті. Завдання не переписується, вказується лише його номер. (20 балів)**

5. До вашої уваги — віртуальна історична гра «Перенесення в часі». Відновіть пропущені висловлювання, встановіть їх авторство і сучасне тлумачення (для кожного випадку). Наведіть інші приклади з історії, які, на вашу думку, найточніше відповідають характеру кожної з запропонованих ситуацій давньої історії. **(16 балів)**

А Історик Плутарх розповідає, як одна спартанка, проводжаючи сина у бій, подала йому щит зі словами: **(вказіть вислів)**_____

Приклад з історії_____

Б Чий і який вигук пов'язують із визначенням кількості золота і срібла, з якого було зроблено корону царя Гієрона? **(вказіть особу та вислів)**_____

Приклад з історії_____

В Римський сенатор Катон Старший кожен свою промову, про що б в ній не йшлося, закінчував словами: **(вказіть вислів)**_____

Приклад з історії_____

Г Хто й коли сказав: «Жереб кинуто!», «Перейти Рубікон»? (вказіть особу)

Приклад з історії_____

Д Кому належать слова: «О часи! О звичаї! Сенат це розуміє, консул бачить, а це ось (Катиліна) все-таки живе...»? (вказіть особу)

Приклад з історії_____

Є Які слова наводить Гай Светоній Транквілл у «Життєписах дванадцяти цезарів», розповідаючи про вітання імператора Клавдія рабами-гладіаторами, які направлялися на морський бій, влаштований з приводу закінчення спорудження каналу для спуску води з Фуцинського озера в річку Ліріс? (вказіть вислів)_____

Приклад з історії_____

Ж Ватажок галлів Бренн, отримуючи від римлян викуп — тисячу фунтів золота, поклав свій меч на терези з гирями зі словами: (вказіть вислів) _____

Приклад з історії_____

З Кому приписують слова «Через терни до зірок»? (вказіть особу)

Приклад з історії_____

6. Проаналізуйте історичний документ за поданою схемою: назвіть можливого автора документа, дату події, її причини, суть та наслідки. (16 балів)

1. «...Усім, хто йде туди, в разі їхньої кончини віднині буде відпущення гріхів. Хай виступлять проти невірних у бій, який має дати велику кількість трофеїв, ті люди, котрі звикли воювати проти своїх єдиновірців-християн. Земля тая тече молоком і медом. Хай стануть нині воїнами ті, хто раніше був грабіжником, воював проти братів та одноплемінників. Хто тут сумний і бідний, там стане багатим».

2. «...Цьому комісарові мусять коритися осавули, полковники, сотники, як і все військо. Всі вони, також полковники з комісаром, мусять залежати від гетьмана. Більше того: і осавулами мусять бути шляхтичі, досвідчені в лицарському ремеслі, випробуваної доблесті і віри. Сотники і отамани можуть обиратися з самих козаків, добре заслужених

перед нами і Річчю Посполитою, і людей лицарських. Резиденція комісара мусить бути в Трахтемирові, як у центральному пункті...

...Полки з своїми полковниками повинні ходити по черзі на Запоріжжя для охорони тих місць і щоб перешкодити татарським переходам через Дніпро. Треба невпинно стежити, щоб козацька вольниця не ховалась по островах і звідти не чинила б походів на море. Разом з тим жоден козак не повинен наважуватись ходити на Запоріжжя без паспорта комісара; спійманий комендантом козацьким, він підлягає смертній карі...».

№	Дата, автор (походження) документу	Причини	Суть події чи явища	Наслідки
1.				
2.				

7. Розв'яжіть задачі, давши короткі відповіді на запитання. (10 балів)

1. V ст. називають епохою, коли «римляни, які ставали варварами, і варвари, які ставали римлянами, в якийсь період застигли, споглядаючи один на одного». Як ви розумієте це висловлювання? Про який період ідеться?

2. Чи є щось спільне між угодою 843 року, укладеною в місті Верден, й рішенням з'їзду руських князів у Любечі 1097 року?

3. Чому люди з доброю пам'яттю користувалися особливою повагою в середні віки?

4. Для чого в трьох давньоруських містах – Києві, Новгороді, Полоцьку – були споруджені однотипні Софіївські собори?

5. Учені вважають, що слово «пошта» з'явилося наприкінці XV – на початку XVI ст. Тоді так називалися спеціальні станції – «постен», де міняли коней, пропонували мандрівникам поїсти і перепочити. У XVI ст. поштова служба вже діяла в Іспанії, Франції, Росії (з 1627 року), Польщі, а в Німеччині та Італії вона не прижилася. Чому?

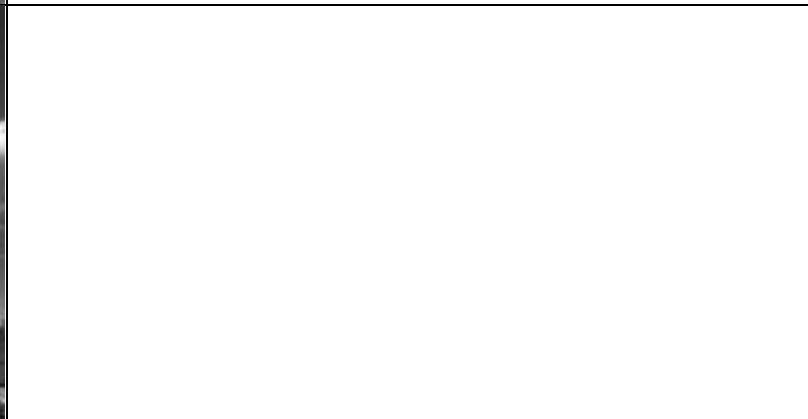
8. Заповніть таблицю. З поданого нижче переліку подій всесвітньої історії та історії України впишіть у відповідні стовпчики ті, які відбулися в один рік. **(16 балів)**

Події всесвітньої історії	Рік	Події історії України
	1054	
	1147	
	1240	
	1356	
	1566	
	1572	
	1588	
	1620	

1. Розгром чехів-протестантів під Білою горою біля Праги імператорськими військами і Католицькою лігою. 2. Битва біля міста Пуатьє. 3. Загибель «непереможної армади». 4. Битва між польським і турецько-татарським військами під Цецорою. 5. Грамота Сігізмунда II Августа, якою утворено реєстр 300 чоловік. 6. «Варфоломійська ніч». 7. Прийняття Другого (або другої редакції) Литовського статуту. 8. Поділ християнської церкви на католицьку і православну. 9. Початок революції в Нідерландах. 10. Надання Львову магдебурзького права. 11. Невська битва. 12. Спустошення монголо-татарами Києва, зруйнування Десятинної церкви. 13. Прийняття Третього (або третьої редакції) Литовського статуту. 14. Заснування Москви Юрієм Долгоруким. Обрання митрополитом русича Клима Смолятича. 15. Початок Другого хрестового походу. 16. Рік смерті Ярослава Мудрого.

9. Перед вами фотографії архітектурних пам'яток. Заповніть таблицю. **(16 балів)**

	1. Назва пам'ятки. 2. Місце і час спорудження. 3. Архітектурний стиль, 4. Коротка довідка про споруду.
--	---

10. Виконайте завдання на контурній карті. (23 бали)

Завдання

Заповніть легенду карти:

1. Шляхи просування монголів територією сучасної України під час походів 1222–1223, 1239–1241 рр.
2. Позначте 6 міст (у межах сучасної території України), котрі захоплені монголами упродовж 1239–1241 рр.

3. Позначте і назвіть сусідні із сучасною Україною країни, що їх території зазнали монгольської навали.
4. Позначте місце битви на р.Калка.
5. Позначте по одній області сучасної України, які входили до складу Київського, Переяславського, Чернігівського, Галицько-Волинського князівств.
6. Назвіть карту _____

Умовні позначення

Для членів журі (учням не заповнювати)

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Всього
Бали											

Підписи членів журі:
